

ZE ŽIVOTA SPOLEČNOSTÍ XIV.

ASSOCIATION FRANÇAISE DE LICHENOLOGIE (AFL)

Asociace francouzských lichenologů byla založena v roce 1976 a má ca 100 členů z Francie i zahraničí, a to jak profesionály, tak i amatéry. Pořádá pravidelná setkání, exkurze, kursy podle přání členů a příležitostné konference. V r. 1993 společnost uspořádala v Paříži mezinárodní konferenci "Lichenized and Non-lichenized Ascomycetes, Progress and Perspectives in Systematics". Zpravodaj Bulletin d'Informations de l'Association Francaise de Lichénologie, vycházející dvakrát ročně, je spíše odborným časopisem (je v knihovně ČBS). Kromě zpráv o aktivitách společnosti uveřejňuje originální odborné články (doplňné originály barevných fotografií) a komentovaný přehled novinek světové lichenologické bibliografie členené po odvětvích. V poslední době vychází nová řada monografií jako samostatná příloha Mémoires, jež je prodejná samostatně. Presidentem společnosti je S.Deruella, vice-presidentem C. Roux a sekretářem J.C. Boissiere.

jl

R Ů Z N É

Na VI. Latinskoamerickém botanickém kongresu v Mar del Plata (Argentina), 2.-7.10.1994, byla založena Grupo de Liquenólogos de América Latina (GLAL). Jejím cílem je zlepšit vzájemnou komunikaci a informovanost (publikovat seznam latinskoamerických lichenologů, vytvořit aktivní systém výměny a výpůjček položek, organizování konferencí, exkurzí aj.). Z odborných úkolů je nejvýznamnější příprava soupisu lišejníků horských oblastí Latinské Ameriky.

V lednu 1994 byla založena California Lichen Society. Kromě pořádání exkurzí a seminářů také vydává zpravodaj Bulletin of the California Lichen Society. Presidentkou je Janet Doell, počet členů je nyní 21. Kontaktní adresa: Cherie Bratt, Santa Barbara Museum of Natural History, 2559 Puesta Del Sol Rd, Santa Barbara, CA 93105, USA.

V Číně se podařilo nalézt obskurní mech *Takakia ceratophylla* s vyvinutými antheridii i sporofyty. Jde teprve o druhý nález plodných rostlinek; poprvé byly nalezeny se sporofyty asi před pěti lety na Aleutských ostrovech. Do té doby byl tento fylogeneticky izolovaný rod řazen mezi játrovky (cf. Bryonora 6: 10, 1991).

dle Bryol. Times 81 (1994)

RECENZE

Düll R.(1994): Deutschlands Moose. Die Verbreitung der deutschen Moose in der Bundesrepublik Deutschland in den heutigen Grenzen, ihre vertikale und zonale Verbreitung, ihre Arealtypen, Sporophytenhäufigkeit, sowie Angaben zum Rückgang der Arten und zu ihrer Gefährdung. 3.Teil, Orthotrichales: Hedwigiaceae - Hypnobryales: Hypnaceae, mit 46 Arealkarten. - IDH Verlag, Bad Münstereifel - Olerath, 256 p.

Tento třetí díl, který vyšel v témže roce jako druhá část, uzavírá celou práci Deutschlands Moose a tedy zpracování všech německých mechorostů. O jednotlivých taxonech je pojednáno podle stejného schématu jako v předchozích dílech (Bryonora 10: 20-21; 14: 26). Práce zahrnuje čeleď *Hedwigiaceae*, řády *Isobryales*, *Hookeriales*, *Thuidiales* a na 153 stranách celý řád *Hypnobryales*. Jsou zde uvedeny též doplňky

a korektury k prvnímu (7 stran) a druhému (1 strana) dílu. Německá flóra čítá kolem 1000 druhů a poddruhů mechorostů, k nimž přistupuje ještě řada variet. Deutschlands Moose jsou výborným, nejobsáhlejším přehledem německé bryoflorý a budou jistě stimulem pro další bryofloristický průzkum, což bylo podle slov autora jejich hlavním cílem.

Ivan Novotný

URČOVÁNÍ BEZCÉVNÝCH ROSTLIN PODLE CHUTI

Pavel Š p r y ň a r a kolektiv ochutnávačů: Veronika B l a ž k o v á,
Radka F r e i o v á, Iva K ũ r k o v á a Zdeněk P a l i c e

Moderní taxonomické studium rostlin se vyznačuje komplexním přístupem ke zkoumanému objektu. Doba, kdy taxon byl definován pouze morfologicky, je již dávno za námi. V posledních desetiletích s rozvojem biochemických a molekulárně biologických metod i prostý florista či taxonom chápe důležitost integrace studia rostliny na všech hierarchických úrovních a začíná prakticky používat analýz isoenzymů, sekundárních metabolitů, struktury DNA či monoklonálních protilátek. Tyto metody umožňují zpřesnit naši představu o reálně existujících systematických jednotkách - druzích, jejichž správného pochopení můžeme dosáhnout především při použití populačně ekologických a biosystematických metod. U bezcévných rostlin je pak tento přístup o to důležitější, že klasická taxonomie zde nejednou ztrácí půdu pod nohama kvůli menšímu uplatnění tvarových (morfologických a anatomických) znaků a celkově vyšší obtížnosti metod studia (ve srovnání s cévnatými rostlinami).

Překážkou při použití těchto zmíněných moderních metod se ale stává jejich finanční, časová a materiální náročnost. Jak tedy čelit tomuto paradoxu (potřeba širokého použití versus současná nemožnost použití v širokém měřítku)? Odpověď se pokoušíme nastítnit v dalším textu.

Bylo by chybou podceňovat normální lidské smysly (nevyzbrojené důmyslnými přístroji kvůli zvýšení citlivosti). Význam zraku při botanickém bádání je samozřejmě nesporný. Ale co ty další - čich, sluch, chuť, hmat? Je správné je úplně vyřadit jenom proto, že převážnou většinu svého života se člověk řídí především zrakem? A přitom právě ty ostatní smysly jsou principiálně analogické řadě výše uvedených biochemických a molekulárně biologických metod - ve všech případech se jedná o detekci molekul rozličných látek.

V ohnisku našeho zájmu se ocitla chuť (a spolu s ní také částečně i čich, neboť ze stavby lidského nosohltanu vyplývá, že funkce obou smyslů je úzce spojená). Právě ona může posloužit při stanovení některých biochemických charakteristik zkoumaných objektů. Metodika práce při ochutnávání je jednoduchá: po krátkém mechanickém rozmělnění vzorku zbaveného nečistot je homogenizát podstoupen fyzikální a chemické analýze smyslových buněk, jejichž informace jsou vyhodnoceny centrálním nervovým systémem. Při ochutnávání není na místě spěchat, protože řada látek může být stanovena se zpožděním někdy desítek sekund. Je důležité nezapomínat, že výsledek může být značně subjektivně zkrasen.

Tento způsob použití, byť orientovaný čistě utilitárně, je znám lidstvu samozřejmě odjakživa. Dosud však nezískal ve vědě náležitý respekt. (Výjimkou mezi bezcévnými rostlinami jsou vyšší houby - tam už je vůně a chuť často důležitým znakem, tuto skupinu jsme tedy do našeho klíče nezahrnuli.) Je to podivné, vždyť mnohdy lze chuť zjistit alespoň presenci, když ne kvantitu daných látek. A to může mít zásadní význam při analýze, která by jinak musela být provedena daleko náročněji. Jako příklad může sloužit chuťové oddělení játrovek od mechů v následujícím klíči: většina játrovek (a všechny zahrnuté v našem klíči) má ve svých buňkách siličná tělíska. Ta obsahují hlavně silice - konkrétní specifické směsi terpenů a terpenalkoholů. A tyto látky lze zjistit právě ochutnáním.

Nebylo by správné smést degustační přístup rovnou se stolu s poukazem, že